

10. Kosenko O.P., Kobieliava T.O., Tkacheva N.P. Monitoring the commercial potential of intellectual property // *Scientific bulletin of Polissia*. 2017. №1, ч.2. С.140-145.

11. Kobeleva T., Pererva P., Tovazhnyanskiy V., Gladenko I. Antikrizisnyy monitoring of finansovo-ekonomicheskikh indexes of work of enterprise // *Business Studies*. Miskolc: Miskolz University Press. 2010. Volume 7. №2. S.71-183.

12. Старостіна А.О. Маркетинг: теорія, світовий досвід, українська практика: підруч. К.: *Знання*, 2009. 1070 с.

13. Перерва П.Г. Управління маркетингом на машинобудівному підприємстві // Навч.посібник для інж.-техн.вузів. Харків: «Основа», 1993. 288с.

ФАКТОРИ ЕФЕКТИВНОСТІ МІЖНАРОДНОГО ТРАНСФЕРУ ТЕХНОЛОГІЙ

Косенко А.В., к.е.н., професор

Перерва П.Г., д.е.н., професор

Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»

Інноваційні процеси у країнах, що розвиваються, відрізняється від інноваційного процесу в розвинених країнах, при цьому зрілі технології часто впроваджуються з обмеженим успіхом. Університети все частіше розглядаються політиками як двигуни інновацій через центри міжнародного трансферу технологій. Однак із прийняттям різних нових законів про права інтелектуальної власності університетські центри трансферу технологій в країнах, що розвиваються, мали неефективний підхід до передачі технологій [1-15].

Різноманітність, виявлена в різних центрах міжнародного трансферу технологій, крім того, що є наслідком можливостей і мотивів різних зацікавлених сторін (державних дослідницьких організацій, промисловості, консалтингових фірм та державних органів), також відображає особливості державних стимулів або політики та їх різний ступінь прихильності до передачі технологій. Незважаючи на те, що література про передачу технологій є великою, лише кілька досліджень (до сьогоднішнього дня) досліджували роль інноваційної політики щодо ефективності центрів міжнародного трансферу технологій та інструментів, доступних топ-менеджменту університеті та підприємств для покращення передачі технологій за рахунок державно фінансованих досліджень [1, 4, 7, 9, 12, 14].

Результати проведеного дослідження показали, що існує дуже сильна, позитивна кореляція між рівнем міжнародного трансферу технологій та рівнем інноваційного розвитку європейських економік за останні роки. Крім того, результати дослідження дозволили визначити ключові рушії міжнародного трансферу технологій та інновацій [1, 9, 15]. У випадку

міжнародного трансферу технологій це була співпраця з партнером у Європі, США, Китаї чи Індії, а у випадку інновацій: патенти, працевлаштування в наукоємній діяльності, а також витрати підприємств на дослідження та розробки.

У сучасних макроекономічних умовах міжнародний трансфер технологій слід розглядати як елемент багатостороннього потоку інформації та технічних знань. Він об'єднує різні галузі науки, установи, підприємства, що веде до створення певної більш-менш передової технологічної бази. Це надзвичайно важливо з огляду на значення цієї бази для ефективності трансферу. У країнах, чия технологічна база недостатньо розвинена, суб'єкти господарювання можуть підвищити ефективність виробництва, впроваджуючи технології, придбані в інших місцях, або намагаючись створити власні рішення в тих економіках, які є технологічно стійкими. Обсяг створеної таким чином технологічної бази визначає, отже, ефективність управління технологіями та можливість створення технологічних інновацій.

Аналізуючи технологічні рейтинги окремих країн, ми можемо оцінити процеси міжнародного трансферу технологій та їх вплив на рівень інновацій. Існує велика різноманітність таких відносин, особливо щодо інновацій. В основному це пов'язано з ефективністю самого міжнародного трансферу технологій, а з іншого боку – з різним ступенем готовності засвоювати та використовувати технології в різних країнах

Трансформація економік ЄС, зумовлена міжнародним трансфером технологій, знайшла відображення передусім у зміні структури ринків (більша частка високотехнологічних галузей та послуг), макроекономічній стабілізації та інституційних змінах [1, 8, 10, 13]. Це призвело до посилення акценту на ефективності підприємств, їх більшої конкурентоспроможності та зміни ролі в національних інноваційних системах. Економіка стала більш відкритою для встановлення ділових зв'язків із країнами, які були основними джерелами передачі технологій.

Нові ринкові інститути, що працюють в умовах інноваційних систем, в основному завдяки кращій здатності оцінювати потреби ринку, сприяли підвищенню ефективності та динаміки економічного розвитку. Без сумніву, це дало поштовх до інноваційності за рахунок більш широкого використання передових (прогресивних технологічних процесів, створених на основі об'єктів інтелектуальної власності. Все це і визначає суттєві переваги та ефективність міжнародного трансферу технологій.

Список використаних джерел:

1. Robert W., Skrodzka I. International technology transfer and innovative changes adjustment in EU. URL: <https://link.springer.com/article/10.1007/s00181-019-016838>
2. Грабченко А.И., Смолвик Р.Ф., Перерва П.Г. Основы маркетинга высоких технологий: Учебное пособие, Харьков: ХГПУ, 1999.- 242с.

3. Kobieliava T.O., Pererva P.G., Kuchinskyi V.A., Garmash S.V., Danko, T.V. Ensuring the Sustainable Development of an Industrial Enterprise on the Principle of Compliance-Safety // *Studies of Applied Economics. Spec. Iss. : Innovation in the Economy and Society of the Digital Age*. 2021. Vol. 39, №5. 11 p. <http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/53819>
4. Товажнянський В.Л., Перерва П.Г., Кобелева Т.А. Попередження кризових явищ на підприємстві засобами санації та реструктуризації // *Вісник НТУ "ХПІ"*: зб. наук. пр. Харків : НТУ "ХПІ", 2015. № 60 (1169). С. 78-81.
5. Перерва П.Г. Управління маркетингом на машинобудівному підприємстві // Навч.посібник для інж.-техн.вузів. Харків: «Основа», 1993. 288с.
6. Інтелектуальна власність: магістерський курс : підручник / П. Г. Перерва [та ін.] ; ред.: П. Г. Перерва, В. І. Борзенко, Т. О. Кобелева ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". Харків : Планета-Прінт, 2019. 1002 с.
7. Kocziszky G., Kobieliava T.O., Pererva P.G., Veres Somosi M. Compliance program. Kharkov-Miskolc : NTU «KhPI». 2019. 689 p.
8. Перерва П.Г. Практический маркетинг. Вып. 4. Исследование рынка промышленной продукции. М.: НПО «РИМ», 1991. 96 с.
9. Kocziszky György, Pererva P.G., Szakaly D., Somosi Veres M. Technology transfer. Kharkiv-Miskolc: NTU «KhPI», 2012. 668 p.
10. Tkachov M.M., Pererva P.G., Kobieliava T.O., Tkachova, N.P., Diachenko T.A. Management of relations with enterprise stakeholders based on value approach // *Problems and Perspectives in Management*. 2021. Vol.19, Iss.1. P.24-38.
11. Kosenko O.P., Kobieliava T.O., Tkacheva N.P. Monitoring the commercial potential of intellectual property // *Scientific bulletin of Polissia*. 2017. №1, ч.2. С.140-145.
12. Kobleva T., Pererva P., Tovazhnyanskiy V., Gladenko I. Antikrizisnyy monitoring of finansovo-ekonomicheskikh indexes of work of enterprise // *Business Studies*. Miskolc: Miskolz University Press. 2010. Volume 7. №2. S.71-183.
13. Перерва П.Г. Самомаркетинг менеджера и бизнесмена. Ростов н/Д: Феникс, 2003. 592 с.
14. Перерва П.Г. Комплаенс-программа промышленного предприятия: сущность и задачи // *Вісник НТУ "ХПІ"*. Харків : НТУ "ХПІ", 2017. № 24. С. 153-158.
15. Старостіна А.О. Маркетинг: теорія, світовий досвід, українська практика: підруч. К.: Знання, 2009. 1070 с.